

MI, MÉLTÓSÁGOSOK

Kemény Jánossal csak a hatvanas évek elején ismerkedtem meg. Addig jószér-vel még azt sem tudtam róla, hogy mesehős. Mármost hogy szegény volt, teljesen véletlenül megörökölt egy nagy vagyont, s ő — aki tehát a szegénységet személye- sen ismerte — lényegében közügyekre költötte anyagi javai nagy részét. Csak azt tudtam, hogy báró. Azt is tudnom kellett, hogy én viszont „proli” vagyok. A törté- nelemnek ugyanaz a hulláma sodort mindkettőnket. És ez a hullám, amely engem személyes érdekek, vagy különösebben szembeötlő szellemi képességek nélkül, pusztán származásom miatt egyre magasabbra emelt, őt ellenkezőleg, minden kiválósága ellenére a mélybe nyomta.

Nem mondhatom, hogy e dialektikusan ellentétes sors miatt bármiféle lelki zaklatottságot éreztem volna. Attól se tartottam, hogy mint az úgynevezett lecsú- szottak a parvenüket szemrehányásokkal illet, hiszen biztos voltam benne, hogy sovány tevékenységgel nem terheltem meg a tudatát. Annál nagyobb volt a döbbenetem, amikor Marosvásárhelyen, az Új Élet szerkesztőségében megismerked- vén, nevem hallatán öröm csillant meg a szemében.

— Te vagy az? — kérdezte — ó, hát én nagyon jól ismerlek — mondta és nem kis restelitemre pár perc alatt felmondta az életrajzomat.

Sőt, a kezemet is megszorította és valami felejthetetlenül meleg mosollyal az ajka sarkán azt mondta:

— Szervusz.

Majd, mikor látta a zavaromat és tapasztalta, hogy én továbbra is „tecciktudni”- zom, megállított.

— Mért nem tegezel? — kérdezte most már komolyan.

— De kedves bátyám — mondtam, nem a kérdéstől, hanem már emberi vará- zsától megütve, rettentő zavartan —, hogy is engedhetnék meg magamnak effélet.

János még komolyabb lett s mondotta volt a következőket.

— Nem értelek öregem! Feltételezem, hogy a báróságomtól ijedtél meg. De hiszen ez már egy lejárt bankó.

— Tudom — feleltem —, de mégis, ugye...

— Mégis? Jó! Hát akkor beszéljünk így. Báró koromban, ha nem tudnád, a kolozsvári színház igazgatója az ötödik fizetési osztályba tartozott, ami méltósági ranggal járt. Tehát jelenleg ketten vagyunk méltóságosak Romániában. Ez remélem elég ok arra, hogy visszategezz?

GÁCSI MIHÁLY GRAFIKÁJA